

Kvinnor som lydiga lidande offer

I sin bok *Testiklarnas herravälde - Sexualmoralens historia* granskar Hjärdis Levin kvinnofrigörelsen och den sexuella frigörelsen ur ett idéhistoriskt perspektiv från slutet av 1700-talet fram till våra dagar. Syftet med boken är att fördjupa den sexualpolitiska debatten och påvisa hur feministernas och sexliberalernas mål oftast varit i konflikt med varandra. Enligt Levin har det framförallt varit män som med jämna mellanrum försökt åstadkomma sexuell revolution för att helt egoistiskt tillgodose sin egen sexualdrift på bekostnad av kvinnors kroppar och hälsa.

1864 upphävdes i Sverige den lag som kriminaliserade samlag mellan ogifta. Prostitutionen växte och var i slutet av 1800-talet mycket utbredd i våra storstäder. Den tiden var överhuvudtaget en period av de lösläppta lidelsernas störtflod. Männen smittade i sin tur ner hustrur och barn med syfilis och gonorré.

En särskild kvinnofederation, med rötter i England, grundades i Sverige 1873 och blev Sveriges första och största kvinnoförening, som verkade för att kvinnan skulle bli jämställd med mannen vad gällde rösträtt, utbildning och äganderätt. Dessa feminister angrep samtidigt männen för deras sexuella missbruk av kvinnor. Levin påpekar att denna federation hade stora likheter med kvinnofrigörelsen under 1970-talet, som då initierade den nutida kampen mot kvinnomisshandel, incest, våldtäkt och pornografi.

Ären mellan 1890 och 1910 blev en viktig vändpunkt i Sverige vad gällde sexualmoral. Knut Wiksell,

Hinke Berggren m fl reagerade mot feministernas angrepp mot män men de började också intressera sig för sexualfrågan inom äktenskapen. De ansåg sig inte kunna förbjuda prostitutionen men hoppades kunna minska den, genom att göra det sexuella samlivet inom äktenskapen mer aktivt och attraktivt. Avhållsamhetens skadlighet och mäns starka sexualdrift var äktensinnernas älskningsstes, skriver Levin.

Författarna Ibsen och Brandes m fl hjälpte med sina verk till att ge bränsle åt äktenskapsfrågan. Selskiftets sexliberaler ville frigöra samlaget från fortplantningstvånget genom att ge folket tillgång till preventivmedel och upplysning om dessa.

1910 blev det en het riksdagsdebatt om denna fråga, som slutade med fortsatt förbud mot preventivmedelsupplysning. Skälen var bl a rädsla för ännu större sexuell lösaktighet men politikerna var också rädda för att "arbetarstammen"

Hjärdis Levin
Testiklarnas herravälde.
Sexualmoralens historia
Akademilitteratur

skulle minska och att det skulle leda till att man tvingades importera utländsk arbetskraft.

Under den här tiden dök det även upp manliga sexliberaler på forskningsfronten. Freud med sin psykoanalys, Forel i Österrike, Hirschfeldt i Tyskland m fl. De kom var och en fram till att sexualdriften var starkare hos män, att mannen var aktiv, kvinnan passiv, att kvinnor var benägna för masochism och underkastelse gentemot män.

□ Avhållsamhet

Medan 1880-talets kvinnofrigörelse oftast bestod av gifta kvinnor bestod kvinnofrigörelsen i början av 1900-talet främst av ogifta feminister, som varken ville stå under mäns förmynderskap eller kasta sig in i lösa förbindelser. De värnade om sin kropp och hälsa för sin egen skull, inte för att behaga männen. De förklarade, att de inte led av sin avhållsamhet och att de var nöjda med sitt liv utan män, men detta tillmättes varken då eller nu, enligt Levin, något värde. Kvinnor måste ha samlag för att bedömas som psykiskt friska. Den synen finns kvar än i dag enligt Levin och det är detta hon protesterar mot genom hela sin bok.

"Alla som kallar sig progressiva i sexfrågor är överens om att sexuell njutning är något väldigt fint. Ve, den som vågar betvivla den saken." "Vem bestämmer att vi mäs-

te tycka att sexuell njutning är livets högsta lycka?"

En sexreformrörelse uppstod runt om i Europa omkring 1910, avbröts av första världskriget, men återuppstod på 1920-talet. Syftet med denna rörelse, som bestod av forskare och olika yrkesgrupper, var att attackera puritanismen och sexualfientligheten, verka för preventivmedel och fri abort m m. Den blev stark under 1920-40-talen och en flod av äktenskaps- och sexualrådgivningsböcker började komma.

Levin anser, att det skedde en intensiv — och manlig — indoktrinering för att sexualisera kvinnorna, fortfarande med Freud som bas och författare som D H Lawrence, Artur Lundkvist, Hjalmar Gullberg m fl. Föreningen Clarté, som så småningom utvecklades till RFSU var mycket aktiv i denna indoktrinering. 1938 upphävdes förbudet mot preventivmedelsupplysning.

□ Avvikande inslag

När det gäller den sexliberalism som många av oss har färskast i minnet — 1960-talets — så avverkar Levin denna på endast 11 sidor av bokens 300 sidor. Och det hon stannar inför är ett par av de mest avvikande inslagen från denna tid — Jörgen Erikssons förslag om statliga bordeller och Lars Ullerstams bok *De erotiska minoriteterna*, plus pornografin som släpptes fri 1969/70. Skålet till det sistnämnda beslutet var enligt Levin att fransmannen de Sades skrifter från 1700-talet hade släppts fria under 1950-60-talen. Hon behandlar hans liv och idéer ingående i ett helt kapitel och hävdar att alla sexlibe-

raler genom tiderna tagit mer eller mindre starka intryck av de Sades sadistiska kvinnosyn.

Levin avslutar med det hon återkommer till gång på gång i sin bok. Kvinnor har betalt och betalar fortfarande ett alltför högt pris för en "sexualitet" som oftast är till ringa glädje för dem själva och som hindrar och hämmar deras fysiska och psykiska utveckling.

□ Helt annan bild

När Levin håller sig till kvinnorörelsens historia, så är hon saklig, intressant och kunskapsgivande. Detsamma kan tyvärr inte sägas om hennes skildring av den sexuella frigörelsen, om man jämför med andra källor t ex den forskning om manlig och kvinnlig sexualitet som genomförts från 1960-talet och framåt, och som uppvisar en helt annan bild än Levins.

I den omfattande undersökningen "Om sexuallivet i Sverige" (SOU 1969:2) uppgav 50% gifta och 55% ogifta kvinnor att deras sexuella erfarenheter varit tillfredsställande och värdefulla upplevelser, 21% gifta och 26% ogifta kvinnor tyckte, att de samlag de haft, varit underbara upplevelser och höjdpunkter i livet. Endast 14% gifta och 12% ogifta kvinnor tyckte, att deras sexualitet varit otillfredsställande.

I Anita Hagstads göteborgsundersökning (1985) tyckte 98% av kvinnorna, att sexualiteten är viktig men — det beror på med vem. 96% hade upplevt orgasm vid samlag. En rad liknande siffror skulle kunna redovisas som motbild till den negativa kvinnliga sexualitet, som Levin skildrar men utan att underbygga med fakta.

Tack vare bl a kvinnorörelsen

ställer kvinnor i dag sina egna krav på en bra samlevnad inklusive sexualitet. Inte minst är alla skilsmässor initierade av kvinnor de senaste tjugo åren ett uttryck för detta. Om dessa skriver Levin ingenting, trots att de är en oerhört viktig del av kvinnofrigörelsen. Och hur många män har inte lärt sig mycket om kvinnlig sexualitet de senaste decennierna — till båda parter glädje. Ibland har säkert män av och till känt sig som clitoris slavar?

□ Egoister och offer

Levin har av någon anledning intagit samma perspektiv på sexualiteten som producenterna av pornografin, d v s en sexualitet som är anonym och relationslös. Hon skriver aldrig om sexualitet och sensualitet som det intimaste uttrycket mellan älskande. I Levins extremfeministiska skildring framställs män som en samling illvilliga egoister och kvinnor som lydiga lidande offer.

Hennes försvar för kvinnors rätt till sexuell avhållsamhet utan att bli bedömda som avvikande är i och för sig intressant. Vi saknar i dagens samhälle en celibatisk arketyp. Parförhållandet lyfts ständigt fram som det enda som ger livet mening. Den bilden kan behöva ifrågasättas men Levins celibatbudskap skulle fått fler lyssnare, om hon inte försökt bevisa sina teser med hjälp av ihålig forskning och med en så anspråksfull titel som *Sexualmoralens historia*. För det är verkligen inte folkets sexualmoral hon skildrar.

Barbro Lennér-Axelsson